

Asia: VN/1227/2024

Hallituksen esitys jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koskevaksi lainsäädännöksi

Osaamistiedot

Onko ehdotettu laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan ehdotettu laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta on yleisellä tasolla selkeä. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan 2 pykälässä kuvattu osaamisprofiilin tarkoitus jää kuitenkin epäselväksi ja osaamisprofiilin tarkoitusta on syytä täsmentää ja terävöittää pykälätasolla.

Onko teillä huomioita osaamistietojen hyödyntämismahdollisuuksista ja reunaehdoista pykälissä 7 ja 8?

KEHA-keskuksella ei ole huomioita osaamistietojen hyödyntämismahdollisuuksista tai reunaehdoista pykälissä 7 ja 8.

Muita huomioita ehdotetusta osaamistietovarantoa koskevasta sääntelystä?

2 § Osaamisprofiilin sisältö ja tarkoitus

Työmarkkinatori ja työnhakuprofiilien rajapinnat

KEHA-keskus pitää valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta säädettävää lakia hyvänä ja tarkoituksenmukaisena siltä osin, että yksilö voi siirtää tietojaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 14 luvussa tarkoitetun palvelualueella olevan työnhakuprofiilin ja osaamisprofiilin välillä. KEHA-keskus katsoo, että esitys käytännössä edistää myös Työmarkkinatori-palvelualueen käyttöä ja tunnettavuutta sekä tekee työvoimahallinnon asiakkaille helpommaksi ottaa käyttöön Osaamispolku-palvelun tarjoaman osaamisprofiilin.

KEHA-keskus huomauttaa, että esityksessä mainittu Työmarkkinatoriin kehitteillä oleva työnhakuprofiilien geneerinen rajapinta mahdollistaa tietojen tuomisen Työmarkkinatorin

työnhakuprofiilille kolmansien osapuolien palveluista, mutta kehitteillä oleva rajapinta ei vielä mahdollista tietojen viemistä kolmansien osapuolien palveluihin. Työnhakuprofiililta käyttäjän tietojen välittäminen osaamisprofiilille vaatii uuden rajapinnan kehittämistä. Tässä kehittämisessä voidaan kuitenkin hyödyntää joiltain osin nyt kehitteillä olevan geneerisen tuontirajapinnan toteutusta.

KEHA-keskus pitää hallituksen esityksen aikataulua Työmarkkinatori-palvelualustan työnhakuprofiilien tietovarannon ja Osaamispolku-palvelun osaamistietovarannon rajapintojen kehittämisen osalta kiireisenä siitä syystä, että Työmarkkinatorin ja Asiantuntijan Työmarkkinatorin järjestelmäkokonaisuuteen ollaan tekemässä isoa käyttöönottoa toukokuussa 2025, jolloin tuotantoon viedään työnantaja- ja yrityspalvelut, työnvälitys ja palveluiden ja koulutusten hallinta sekä irtaudutaan vanhasta URA-järjestelmästä. Käyttöönoton jälkeen seuraa tuotannon vakautus, jonka on arvioitu vievän joitain viikkoja. Käytössä olevat resurssit huomioiden hallituksen esityksessä mainittu Työmarkkinatori-palvelualustan ja Osaamispolku-palvelun osaamistietovarantojen rajapintojen kehittämisen aikataulu on haasteellinen. KEHA-keskus on tunnistanut kevään suuren tietojärjestelmäkäyttöönoton aiheuttavan Osaamispolku-palvelun osaamistietovarannon ja Työmarkkinatorin työnhakuprofiilien tietovarannon välisen rajapinnan 1.7.2025 julkaisuajankohdan kohdistuvan riskin, jonka toteutuessa rajapintaa ei ole toteutettu ja testattu riittävän huolella lainsäädännön voimaantulon aikataulussa. Henkilöitä koskevaa tietoa käsiteltäessä KEHA-keskus haluaa kiinnittää erityistä huomiota toteutuksen laadunvarmistukseen ja tietoturvallisuuteen ja nostaa esiin, että Osaamispolku-palvelu voidaan julkaista ilman valmista palveluiden välistä rajapintaa ja rajapinta voidaan tarvittaessa ottaa käyttöön lainsäädännön voimaan tulon jälkeen toteutuksen ja kattavan testauksen valmistuttua.

KEHA-keskus kiinnittää huomiota, että osaamisprofiilin ja työnhakuprofiilin välisen rajapinnan ylläpito voi aiheuttaa kustannuksia tulevaisuudessa ja rajapinnan mahdollinen jatkokehittäminen voi aiheuttaa uusia kustannusvaatimuksia.

Koulutustarjonnan tiedot

Onko opinto- ja tutkintorekisterilakiin ehdotettu luku jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Esityksessä mainitaan, että työvoimakoulutukset ja valmennukset olisivat sisällöllisesti lähellä toisiaan. KEHA-keskus täsmentää, että työvoimakoulutukset ja valmennukset ovat tekniseltä tietosisällöltään lähellä toisiaan, mutta asiasisällöltään erilaisia ja eri käyttötarpeisiin tarkoitettuja.

KEHA-keskus toivoo täsmennystä siihen, koskeeko 22 b §:n vaatimus siirtää Työmarkkinatorin työllisyyspalveluvarannosta tiedot koulutusten ja valmennusten tarjonnasta Osaamispolku-palvelun koulutustarjonnan tietovarantoon sekä työvoimaviranomaisten itse tuottamia- että hankittuja

palveluja. Samoin on epäselvää, koskeeko tiedonsiirtovaade myös suomi.fi -palvelutietovarannosta Työmarkkinatorin työllisyyspalveluvarantoon tuotuja julkisia ja yksityisiä palveluja.

Onko palveluun sisällytettävä, pykälien 22 b ja 22 c mukainen koulutustarjonta tarkoituksenmukainen?

KEHA-keskus toteaa, että pykälän 22 b mukainen koulutustarjonta on lähtökohtaisesti tarkoituksenmukainen. Koulutustarjonnan osalta on kuitenkin huomioitava, että Asiantuntijan Työmarkkinatorilla osa työvoimakoulutus- ja valmennustarjonnasta ei ole julkisesti haettavissa. Työvoimaviranomaiset päättävät itsenäisesti työvoimakoulutus- ja valmennustarjonnan haun julkisuudesta. KEHA-keskus esittää, että koulutustarjonnan tietovarantoon tuotaisiin julkisesti näkyville vain ne työvoimakoulutukset ja valmennukset, jotka on Asiantuntijan työmarkkinatorilla asetettu julkisesti haettaviksi.

KEHA-keskus pystyy huolehtimaan siitä, ettei sen työllisyyspalveluvarannossa ole pykälän 22 b mukaista päällekkäistä koulutustarjontaa. KEHA-keskus ei sen sijaan pysty vaikuttamaan siihen, tuodaanko Osaamispolkuun työllisyyspalveluvarannon kanssa päällekkäistä koulutustarjontaa esimerkiksi kouluttajien omasta koulutustarjonnasta.

Pykälässä 22 b mainitaan, että työvoimapalvelujen valtakunnallisesta tietovarannosta säädettäessä on ollut tarkoitus mahdollistaa se, että myös yksityiset toimijat pystyisivät kirjaamaan tietovarantoon palveluitaan. Tämä ei toistaiseksi ole Työmarkkinatorilla mahdollista, vaan on osa toukokuussa 2024 tapahtuvan käyttöönoton jälkeistä jatkokehitystä ja toteutuisi tämänhetkisen aikatauluarvion mukaan vasta vuonna 2026. Työmarkkinatorin työllisyyspalveluvarantoon tuodaan jo nyt yksityisten toimijoiden järjestämiä palveluja suomi.fi -palvelutietovarannosta.

Muita huomioita ehdotetusta koulutustarjonnan tietovarantoa koskevasta sääntelystä?

KEHA-keskus toteaa, että KEHA-keskus ei pysty toteuttamaan Työmarkkinatori-palvelualueen palvelutietovarannon ja Osaamispolku-palvelun koulutustarjonnan tietovarannon välistä rajapintaa hallituksen esityksen mukaisessa aikataulussa. Työmarkkinatorin ja Asiantuntijan Työmarkkinatorin järjestelmäkokonaisuuteen ollaan tekemässä isoa käyttöönottoa toukokuussa 2025, jolloin tuotantoon viedään työnantaja- ja yrityspalvelut, työnvälitys ja palveluiden ja koulutusten hallinta sekä irtaudutaan vanhasta URA-järjestelmästä. Käyttöönoton jälkeen seuraa tuotannon vakautus, jonka on arvioitu vievän joitain viikkoja. Kyseinen käyttöönotto on merkittävä tietojärjestelmäpäivitys työvoimaviranomaisille.

KEHA-keskus voi käynnistää Työmarkkinatori-palvelualueen palvelutietovarannon ja Osaamispolku-palvelun koulutustarjonnan tietovarannon välisen rajapinnan toteutustyön vasta toukokuun järjestelmäpäivityksen ja tuotannon vakauttamisen jälkeen.

Koska kyseessä on täysin uusi rajapinta, on myös huomioitava, että rajapinnan toteutuksen työmäärä on alustavan arvion mukaan suuri ja KEHA-keskus tarvitsee rajapinnan laadukkaaseen toteuttamiseen ja testaamiseen riittävästi aikaa. Rajapinnan toteutuksen aikatauluun vaikuttaa myös se, että osa hallituksen esityksen edellyttämistä rajapinnan kautta Osaamispolku-palvelun koulutustarjontaan siirrettävistä tietosisällöistä saadaan toteutettua Työmarkkinatorin työllisyyspalveluvarantoon vasta toukokuun 2024 käyttöönoton jälkeen.

Muita huomioita

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

Perusteluiden sivulla 21 tavoitteiden yhteydessä mainitaan, että "Opinto- ja uraohjaajille palvelu tarjoaisi kootusti työmarkkina- ja koulutustietoa sekä digitaalisia urasuunnittelutyökaluja ohjaustyön tueksi." Digitaaliset urasuunnittelutyökalut kuten KEHA-keskuksen Urasuunnittelutaitojen edistämishankkeessa toteutettu ja myöhemmin Osaamispolku-palveluun yksilön puolelle siirrettävä Urataidot-työkalu on tarkoitettu yksilöille myös itsenäiseen käyttöön, ei vain osaksi opinto- ja uraohjaajien työtä. Urasuunnittelutyökalu terminä viittaa itsenäisesti tai ohjatusti uraansa suunnittelevan käyttämään työkaluun. Uraohjauksen työkalut ovat puolestaan ohjaajien käyttämiä työvälineitä ja -menetelmiä, joita on tulossa palvelussa ohjaajien osioon.

Ehdotuksessa esitetään yhteisrekisterinpitäjyyttä, jossa merkittävä määrä rekisterinpitäjän velvollisuuksista säädettäisiin yhteisrekisterinpitäjille yhteisiksi. Rekisteröityjen oikeuksien ja etujen turvaamiseksi vastuunjako olisi tarpeen tarkentaa.

Petäjaniemi Marjo
KEHA-keskus